

**”jeg syntes helt ærligt
at DSN skulle komme
ud af soveposen og
forsvare vores sprog”**

Værløse, 13. juni 2023

Blixen Klub Sønderød

Dansk
Sprognævn

Det hedder tilladelse, godkendelsesblanket,,, og ikke samtykke, samtykkeerklæring.

Det hedder heller ikke samråd, men møde.?????

Er det eneste danske hos jer, den gamle dansk i lader gå på omgang inde hos jer.

Er direktøren overhovedet dansk.

Landsforrædere.... Hav en god jul,,,, eller skal vi sige vinterfest.

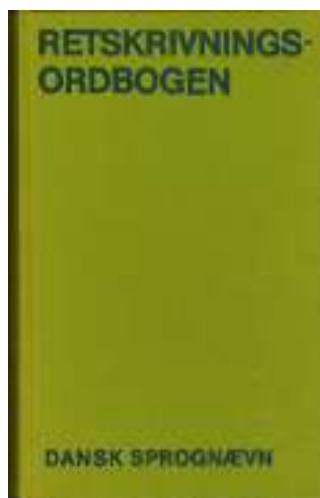
I guder, hvor i misbruger jeres position dårligt... Holger danske vender sig i graven kan jeg høre.

En godkendelse, flere godkendelser, alle godkendelserne.
Et samtykke, flere samtykkelser, alle samtykkelserne.
Kan du høre det..... Det er bare såååå kikset..... Og vær helt sikker på at det bider jer i enden om få år,,, min ven,,, og hils Holger danske med et samtykke og sværdet han bruger igen.

Hvad er og gør Dansk Sprognævn?

Dansk
Sprognævn

Tradition: Rødder tilbage til 1955

Sprognævnets opgaver

(lov nr. 320 af 17.5.1997 om Dansk Sprognævn)

§ 1. Dansk Sprognævn har til opgave at:

- følge det danske sprogs udvikling
- give råd og oplysninger om det danske sprog
- fastlægge den danske retskrivning.

At følge det danske sprogs udvikling

Dansk
Sprognævn

Ordsamlingen

- Mellem 1955 og 1997 blev ordsamlingens ordsedler arkiveret **fysisk**, men i dag registreres ordsedlerne i en **elektronisk** database
- Alle medarbejdere indsamler nye ord, vendinger, bøjningsformer etc. fra aviser, magasiner, websites, tv, sociale medier m.m.
- Formål: at dokumentere ordforrådets udvikling og registrere nye ord, afvigende stavemåder, nye bøjningsformer, nye syntaktiske konstruktioner

Ordsamlingen i tal (januar 2017):

- Den fysiske ordsamling består af ca. 800.000 belæg, mens den elektroniske består af ca. 365.000 belæg (dvs. i alt mere end 1,1 mio. ordsedler)
- Ordsamlingen vokser hvert år med ca. 2.000 belæg

At give råd og oplysninger om det danske sprog

Dansk
Sprognævn

Sprognævnets formidling

- Publikationer
- Spørgetelefonen
- Apps: RO+ og 'DSN Sproghjælp'
- Sprognævnets hjemmeside – www.dsn.dk
- sproget.dk
- Medierne – radio og avisklummer
- Andre hjemmesider
- 'Sprogense'

Spørgetelefonen

Ring og spørg om sprog
mandag, onsdag, torsdag
og fredag
kl. 9.30-12.30
tlf. 33 74 74 74

Tæt kontakt med sproginteresserede danskere

Spørgsmål og svar

- Instituttet besvarer ca. 5.000-6.000 spørgsmål om året, fordelt på 95 % telefoniske svar og 5 % skriftlige svar.
- Der er på nuværende tidspunkt afgivet ca. 450.000 svar i hele nævnets levetid. Færrest i begyndelsen. I 1956-57 blev der afgivet 142 svar.
- 1-2 % af de afgivne svar gemmes i svarsamlingen. Svarsamlingen vokser med ca. 150 registrerede svar om året. I alt er der ca. 11.000 registrerede svar.

Top 5: de hyppigste spørgsmål

1. Tegnsætning

Komma

2. Betydning

Hvad betyder "henstå", "bjørnetjeneste", "at rykke et møde frem"

3. Stort eller lille bogstav

Europamester eller europamester

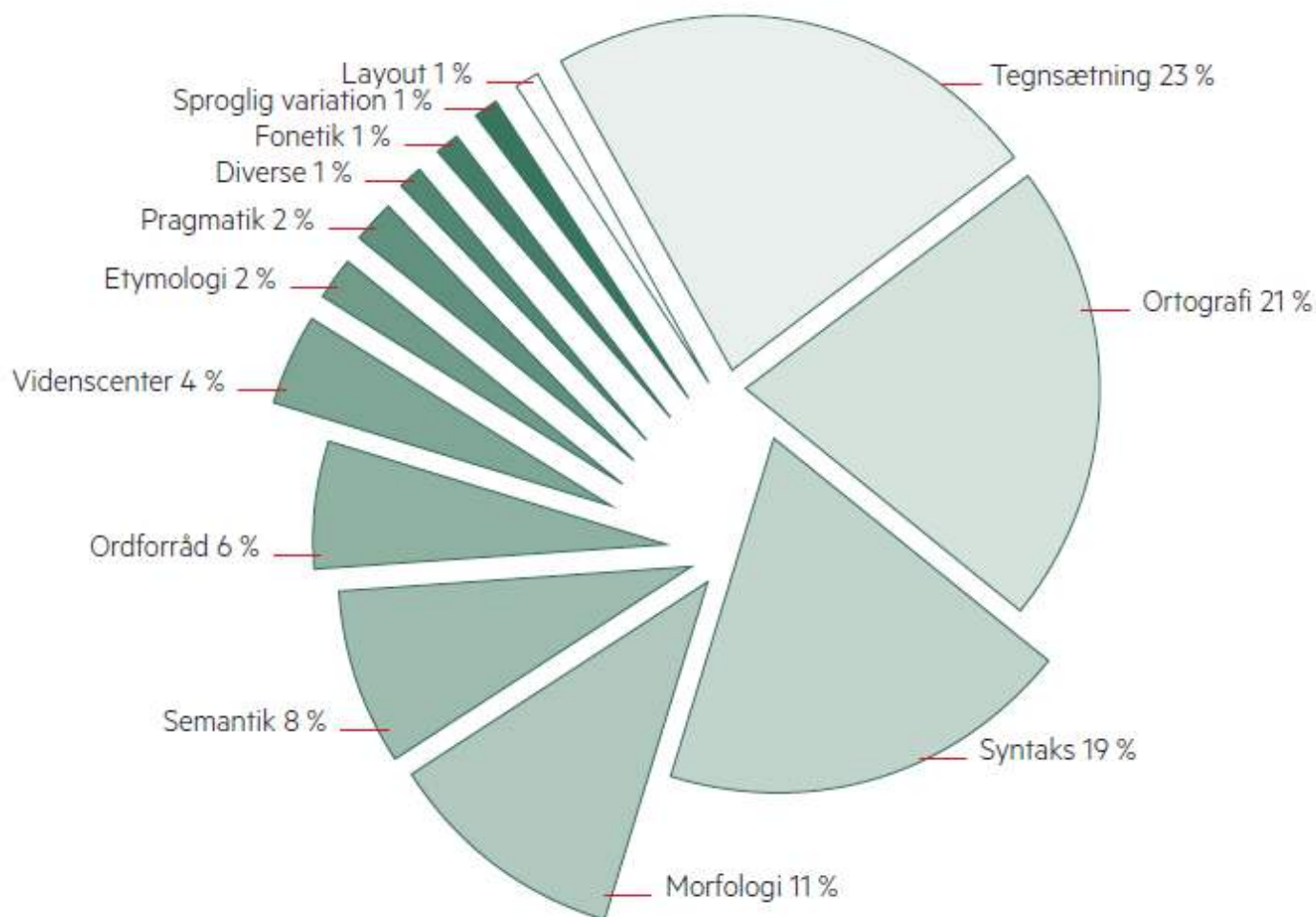
4. Valg af pronomen (tal og kasus)

"hans" eller "sin", "de" eller "dem" (relativsætninger)

5. Brug af ord og udtryk

Er "uvildig" gammeldags? Må man bruge ordet "neger"?

Spørgsmål efter type

dsn.dk

dsn.dk

Dansk Sprognævn My LastPass Vault Mail Google Docs SurveyXact IndFak & RejsUd CWT Filkassen Korp Tidslinjen Multisøgning DSN sproget.dk Intranet

Dansk Sprognævn Menu Nyhedsarkiv Kontakt os

Sprognævnet forsker for at ...
... følge det danske sprog, svare på spørgsmål om sproget og fastlægge retskrivningen.

Indtast det du søger... Avanceret

Seneste nyt: Nyt fra Sprognævnet 2021/2 er udkommet >

ORDBØGER

HJÆLP TIL DANSK

SPROGETS UDVIKLING

NYT FRA SPROGNÆVNET

UDGIVELSER

DANSK TEGNSPROG

ORGANISATION OG LOVGIVNING

KONTAKT OS

dsn.dk

dsn.dk

Dansk Sprognævn

Menu Nyhedsarkiv Kontakt os

Sprognævnet forsker for at ...
... følge det danske sprog, svare på spørgsmål om sproget og fastlægge retskrivningen.

invitation

RETSKRIVNINGSORDBOGEN

invi|ta|tion *sb.*, -en, -er, -erne, *i sms*, invitations-, *fx* invitationskort

NYE ORD I DANSK

invitation
sb. (1958) (udvidet brug) opfordring

DSN.DK

retskrivningsordbogen 4 udgave 2012 de principielle ændringer

Europæisk prisopgave, indkaldelse til 2021

Gang i sproget

Se flere resultater (40 i alt)

Avanceret søgning

UDGIVELSER

DANSK TEGNSPROG

ORGANISATION OG LOVGIVNING

KONTAKT OS

SPROGETS UDVIKLING

NYT FRA SPROGNÆVNET

sproget.dk

https://sproget.dk/ Søg...

dk Tilgængelighed Sitemap Om sproget.dk Kontakt

sproget.dk
Indgangen til det danske sprog

FORSIDE NYHEDER RÅD OG REGLER TEMAER LEG OG LÆR

Søg på alt der vedrører det danske sprog

På sproget.dk får du svar på spørgsmål om grammatik, stavning, sprogpolitik m.m. Du kan teste dine sprogkunderskaber, lege med sproget, dele sjove smuttere og meget mere ...

Indtast din søgning

Emnesøgning | Hjælp til søgning | Se hvad du søger i

SØG

Nyheder

30/10 2019 **Ph.d.-forsvar: Kalunga: An Afro-Brazilian Portuguese Variety**

29/10 2019 **Ph.d.-forsvar: (It)-støttet børnestavning**

25/10 2019 **Årets ord 2019 – har du et forslag?**

GRAMMATIK FOR DUMMIES

Lær grammatik med Thomas Skov.

MÅNEDENS TEMA

Slang

En **folkelig** sprogfestival, hvor alle er velkomne.

Byen vil summe af store og små bogstaver, ord, leg, læring, samtaler, digte, taler, dialekter, udstillinger, aktiviteter, interaktioner, emojis, sjov, sprogteknologi, musik og underholdning.

På festivalen har alle mulighed for at **komme til orde** samt bruge og lege med sproget på mange forskellige måder.

Ordet og sproget vil således være **omdrejningspunktet** i alle aktiviteter, udstillinger, foredrag og underholdningsindslag.

SPROGENSE
Ordet er dit

NAVNET

Dansk Sprognævn og Nordfyns Erhverv og Turisme har indgået partnerskab omkring sprogfestivalen "SPROGENSE. Ordet er dit" i Bogense.

Visionen i Nordfyns kommune er, at vi skaber de bedste rammer for hinanden, når vi skaber dem med hinanden. Det er den røde tråd i alt, hvad vi gør, og sådan vi udfolder vores fulde potentiale, skaber vækst og dyrker innovation og partnerskaber, netop som i partnerskabet omkring SPROGENSE.

Navnet SPROGENSE er en sammentrækning af ordene "Sprog" og "Bogense", og spiller på den måde både på den lokale forankring og selve sprogformidlingen.

Payoffen "Ordet er dit" understreger og sætter fokus på, at SPROGENSE er en folkelig festival.

Visionen er at skabe et folkemøde for det danske sprog. Sproget knytter os sammen som samfund, og festivalen skal være for alle danske sprogbrugere.

SPROGENSE
Ordet er dit

LOGO

HISTORIEN BAG LOGOET

SPROGENSE logoet er navnet på festivalen med et lokalforankret tvist omkring "n'et" som løber ud i skorstenen.

Skorstenen repræsenterer hjertet, dér hvor Dansk Sprognævn har hjemme, nemlig i den tidligere varmecentral - og med den oprindelige skorsten, nu brugt som en kæmpe bogreol - i den nordfynske købstad.

Og fra hjertet udspringer sprogets mange muligheder og inviterer til folkelig dialog.

Logoet er således ladet med SPROGENSE's DNA.

Logoet er enkelt og anvendelig i forskelligartede sammenhænge, medier og formater.

Logoet er let at afkode i forhold til afsender og indhold samtidig med at det er tidløst.

At fastlægge den danske retskrivning

Dansk
Sprognævn

Normændringer

Traditionsprincippet og sprogbrugsprincippet

Traditionsprincippet (Sprognævnets bekendtgørelse fra 1997)

- Ord og ordformer skrives i overensstemmelse med den praksis der har været gældende siden bekendtgørelse nr. 24. af 27. februar 1892, og som er kommet til udtryk i de retskrivningsordbøger som Dansk Sprognævn har udgivet.
- Stavemåderne af det eksisterende ordforråd ligger principielt fast, bortset fra justeringer som følge af sprogbrugsprincippet.

Sprogbrugsprincippet (Sprognævnets bekendtgørelse fra 1997)

- Ord og ordformer skrives i overensstemmelse med den praksis som følges i gode og sikre sprogbruges skriftlige sprogbrug.

Normændringer

Sprogbrugsprincippet

- En ny stavemåde ('fejlstavning') indføres i Retskrivningsordbogen
 - hvis den har stor udbredelse blandt gode og sikre sprogbrugere, og
 - hvis den ikke strider mod det danske sprogs struktur, og
 - hvis den er i overensstemmelse med de grundlæggende regler for den danske retskrivning
- De gode og sikre sprogbrugeres sprogbrug
 - Infomedia (online mediearkiv og artikeldatabase; 50 mio. artikler)
 - KorpusDK (samling af tekster fra 1990-2000; 56 mio. ord)
 - Sprognævnets ordsamling og svarsamling
 - Google og internettet
 - Vi lytter og observerer
- En retskrivningsændring er længe undervejs!

Ordforrådet i Retskrivningsordbogen 2012

Ordbogen skal dække ”rigssprogets almindelige ordforråd, herunder en del fagord med en vis almen udbredelse” (Vejledning i ordbogens brug).

Ændringer i 2012:

1. Nye ord i sproget er tilføjet

- *app, burka, dab-radio, glattejern, hæve-sænke-bord, nachos, nakkefoldsscanning, skole-hjem-samtale, smartphone, smoothie, tapas, tsunami*

2. Huller er udfyldt

- *badestrand, julebryg, klapvogn, plantemargarine*

3. Forældede og sjældne ord er strøget

- *jægt* ’norsk fiskefartøj’, *nidsk* ’hade fuld’, *oaseged* ’gedeskind til bogindbinding’, *homebanking* ’netbank’, *hulkort* ’kort med udstansede huller hvori der lagres data’

trainee

- Ordsamlingen: 1973
- Nye ord i dansk: 1999 – dateres til 1973
- Retskrivningsordbogen 2012

trainee *sb.*

(1973)

(med tilnærmet engelsk udtale) person i en ulønnet uddannelsesstilling, volontør

I 1978 gennemgik han et traineeophold i bankens kreditkontor

BerITData 26.7.1995

Opslaget findes også i: [GFrO](#)

Fra engelsk **trainee**

Forfatter: Pia Jarvad: Nye Ord 1955-98. Gyldendal 1999

Ordets gang

Ordsamlingen

- *trainee*, registreret 1973

Nye ord i dansk

- *trainee*, optaget i 1999 (fra 1973)

Retskrivningsordbogen

- *trainee* 2012

Kan vi planlægge sproget?

Dansk
Sprognævn

Kønsneutrale pronominer?

Spørgsmål:

Hvad er DSN's holdning til kønsneutrale pronominer?

Hvilket pronomen anbefaler DSN at man bruger ('de' eller 'hen')?

Hvordan anbefaler DSN at man bøjer adjektiver og possessive pronominer ifm. kønsneutralt 'de'?

Hvordan anbefaler DSN at man bøjer 'hen'?

Kønsneutrale pronominer?

Svar:

DSN's holdning: Vi rådgiver når vi bliver spurgt og anbefaler selvfølgelig at man altid tager hensyn til de mennesker man 'taler med og – her særligt relevant – om.

- **Vi anbefaler 'de'** (der ifølge Ehm Hjorth Miltersens speciale er det mest benyttede kønsneutrale pronomener i DK blandt nonbinære og transkønnede; der er formentlig tale om en oversættelse af engelske 'they') eller 'hen' (der også bruges og kan anbefales ud fra et nordisk hensyn og ud fra den betragtning at det forekommer mere umisforståeligt).
- Vi anbefaler **'de er lesbisk'** og **'de tager sin bog/sit grej/sine bøger med'** fordi der dermed entydigt vises at der er tale om 'de' i singularis
- DSN's anbefaling mht. bøjning af 'hen': Vi anbefaler **'hen' (nominativ)**, **'hen' (oblik)** og **'hens' (genitiv)**. Dette er det simpleste, det følger bøjningen af 'den' og 'det', og det følger praksis i norsk.

**Hvilke dele af sproget
bestemmer vi ikke
over?**

Dansk
Sprognævn

Hvad ligger udenfor retskrivningen?

- I princippet er det kun retskrivning (stavning og tegnsætning) der er officielle regler for.
- Alt udenfor retskrivning normeres ikke.
- Udtale, ords betydning
- Typiske sprogrigtighedsproblemer som fx *hans* vs. *sin*, *fordi at*, *om* vs. *omkring* osv. normeres heller ikke.

Udtale og betydning

- Dansk Sprognævn normerer heller ikke udtale.
 - Spørgsmål i spørgetelefonen: Hvad er den konkrete udtale af *omikron*?
 - Svar: Vi normerer ikke udtale. Der er derfor ikke nogen rigtig eller forkert udtale, men der er en udtale der er mest udbredt.
 - Betydning og faste udtryk
 - *Bjørnetjeneste, forfordele, udmærket*
 - *Syn for sagn/sagen, den hellige gral/grav*
- ”Det er altså ikke os i Sprognævnet eller dem i Det Danske Sprog- og Litteraturselskab der bestemmer hvad ordene betyder. Det er os alle sammen.” – Eva Skafte Jensen

Sproget på sociale medier

Dansk
Sprognævn

Sproglige generationsforskelle

UNGE

- Korte beskeder
- Ingen korrekturlæsning
- Ingen tegnsætning
- Fokus på højt tempo

ÆLDRE

- Lange, formfuldendte beskeder
- Fokus på korrekt sprog
- Emojis og tegnsætning

Fælles for alle

- Engelsk påvirkning
- Nye engelske lån registreret i 2022
 - *basically*
 - *impact*
 - *deplatforme*
- Anglicismer
 - *ment til at være*
 - *ende op*

Konsekvenser for dansk sprog

Dansk
Sprognævn

Gymnasieelevernes sprogkompetencer

- 56 % af eleverne mener at sproglig korrekthed er vigtigt
- 71 % af eleverne læser skriftlige opgaver igennem altid eller en gang imellem før aflevering
 - Kun 16 % af disse elever læser skriftlige opgaver igennem for sproglige korrekthedsfejl.

Typiske fejl

- Store og små bogstaver
- Sær- og sammenskrivning
- R-fejl
- Enkelt- og dobbeltkonsonant
- Stumme bogstaver

Hvad siger gymnasielærerne?

- ”De unge kender ikke forskel på tale- og skriftsprog.”
- ”De bruger ikke tegnsætning.”
- ”De læser ikke, og derfor mangler de et solidt ordforråd – og de mangler forståelse for godt skriftsprog.”
- ”De bruger mange engelske ord og anglicismer.”

Engelsk i dansk eller engelsk i Danmark

- Engelsk fylder stadig relativt lidt i dansk sprog
 - 2,6 % engelske lån i reklametekster
 - 1,7 % engelske lån i tv-programmer
 - 0,3 % engelske lån i radioprogrammer
- (Heidemann Andersen & Sandst, 2022)

- MEN engelsk fylder meget i landskabet
 - 24 % af de undersøgte firmanavne var engelske
 - Med regionale forskelle

Spørgsmål?